วารสารการแพทย์และสาธารณสุขเขต 4
Office of Disease Prevention and Control, Region 4 Saraburi
https://he01.tci-thaijo.org/index.php/JMPH4/index

การพัฒนารูปแบบแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี

Development of knowledge sheet model 4.0 for mothers after caesarean section at Health Promotion Center Region 5 Ratchaburi

สุทธิศักดิ์ สุริรักษ์[1]*, ชฎารัตน์ เหลืองอร่าม[2]

Sutthisak Surirak[1]*, Chadarat Luang - Araam[2]

[1]วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี คณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

[2]โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี

[1]Sirindhorn College of Public Health Suphanburi, Faculty of Public Health and Allied Health Sciences, Praboromarajchanok Institute Ministry of Health, [2]The 5th region Health Promotion Center Hospital, Ratchaburi

*Corresponding author : sutthisak3523@gmail.com

Received: February 8, 2023 Revised: April 20, 2025 Accepted: May 20, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมในมารดาระยะหลังคลอดโดยทั่วไปถือเอาระยะเวลา 6 สัปดาห์หลังคลอด ในส่วนมารดาหลังผ่าตัดคลอดทุกคนต้องการให้ร่างกายกลับสู่ภาวะปกติเหมือนก่อนตั้งครรภ์โดยเร็ว วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์สร้าง พัฒนาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของนวัตกรรมแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี กลุ่มตัวอย่าง มารดาหลังผ่าตัดคลอดตามเกณฑ์การคัดเข้า โดยเลือกผู้รับบริการ ตั้งแต่ 1 พฤษภาคม ถึง 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 คัดเลือกแบบเจาะจง โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random sampling) จากการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง โดยใช้วิธีการจับฉลาก เช่น ได้วันจันทร์ พุธ ศุกร์ ในแต่ละสัปดาห์ เก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจต่อนวัตกรรมที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.89 วิเคราะห์หาค่า ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที (One Sample t - Test) พบว่า มารดาหลังผ่าตัดคลอด ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 20 - 30 ปี (ร้อยละ 54) เป็นการตั้งครรภ์ครั้งแรก (ร้อยละ 50) สมรสอยู่ร่วมกับสามี (ร้อยละ 92) การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 44) รับราชการและรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 32) รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน 10,001 - 25,000 บาท (ร้อยละ 40) ฝากครรภ์ ครบ 5 ครั้ง (ร้อยละ 84) สิทธิรักษาพยาบาล คือ ชำระเงินเอง (ร้อยละ 54) มารดาหลังผ่าตัดคลอด มีความพึงพอใจโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมาก เปรียบเทียบความพึงพอใจของนวัตกรรมแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด กับค่าเฉลี่ยระดับดี ($\bar{X} \geq 3.50$) พบว่า มารดาหลังผ่าตัดคลอด มีความพึงพอใจต่อนวัตกรรมแผ่นความรู้ 4.0 ในระดับมากขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นในประเด็นขนาดและความชัดเจนตัวอักษรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: แผ่นความรู้ 4.0, มารดาหลังผ่าตัดคลอด, ระดับความพึงพอใจ

Abstract

Research and development of innovations in mothers during the postpartum period generally takes place 6 weeks after giving birth. As for mothers after a cesarean section, every mother wants her body to return to normal as before pregnancy as soon as possible This innovation research and development was aimed to create, develop and compare a satisfaction of the Innovation 4.0 pamphlet for postpartum mothers at the 5th region Health Promotion Center Hospital, Ratchaburi. The sample group was matching the inclusion criteria and selected by purposive sampling between 1st May 2021 and 31st July 2021. Using simple random sampling from caesarean section. By using the lottery method, for example, Monday, Wednesday, and Friday each week the data was collected using the innovation satisfaction questionnaire with a confidence value of 0.89 and were analysed by finding the frequency, percentage, mean, standard deviation, statistic (One Sample t-Test). showed that most of the samples were between 20-30 years old (54%) , first pregnancy (50%), married and lived with husband (92%), Bachelor's degree or Equivalent (44%), government service and state enterprise career (32%), average family income per month 10,001 - 25,000 baht (40%), completed antenatal care 5 times (84%), and the service payment choice was self-paid (54%). The satisfaction of the Innovation 4.0 pamphlet for postpartum mothers was found as follows items: Visualization at a high level A comparison between the satisfaction of the Innovation 4.0 pamphlet for postpartum mothers with a mean ($\bar{x} \geq 3.50$) was found that postpartum mothers had a statistically significantly higher level of satisfaction with the Innovation 4.0 pamphlet for postpartum mothers at the .05 level, except for the size and clarity of text that was not statistically significant.

Keywords: The innovation 4.0 pamphlet, postpartum mothers, satisfaction level

บทนำ

มารดาหลังผ่าตัดคลอดเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ควรได้รับความรู้การดูแลตนเองที่ดีเพื่อเป็นการป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนหลังผ่าตัดคลอด จากการศึกษาปัญหาการดูแลตนเองของมารดาในระยะหลังผ่าตัดคลอด พบว่า สาเหตุสำคัญของปัญหา เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการดูแลสุขภาพตนเอง ระยะหลังคลอดเป็นระยะพัฒนาการช่วงหนึ่งของสตรี โดยทั่วไปถือเอาระยะเวลา 6 สัปดาห์หลังคลอด ในส่วนมารดาหลังผ่าตัดคลอดทุกคนต้องการให้ร่างกายกลับสู่ภาวะปกติเหมือนก่อนตั้งครรภ์โดยเร็ว ซึ่งส่งผลต่อร่างกาย จิตอารมณ์ สังคม และความหวั่นไหวทางจิตวิญญาณได้ เพราะความวิตกกังวลทั้งต่อความสามารถในการเลี้ยงดูบุตรและการดูแลสุขภาพของตนเอง ตลอดจนการปวดมดลูกและปวดแผลเนื่องจากผลจากการตั้งครรภ์และการผ่าตัดคลอดทำให้ร่างกายเกิดการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างทั้งโครงสร้างร่างกาย สรีรวิทยา และจิตอารมณ์ ล้วนส่งผลให้มารดาหลังผ่าตัดคลอดกังวล[1] การเปลี่ยนแปลงที่ซับซ้อนอาจก่อปัญหาสุขภาพ และส่งผลให้เกิดภาวะเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยและภาวะแทรกซ้อนต่าง ๆ ได้ซึ่งมาจากการปฏิบัติตัวด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้อง จะเห็นได้ว่า มารดาหลังผ่าตัดคลอดเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ควรได้รับความรู้การดูแลตนเองที่ดีเพื่อเป็นการป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนหลังผ่าตัดคลอด จากการศึกษาปัญหาการดูแลตนเองของมารดาในระยะหลังผ่าตัดคลอด พบว่า สาเหตุสำคัญของปัญหาเกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการดูแลสุขภาพตนเองจากปัญหาดังกล่าว การพัฒนางานสาธารณสุขตามแผนพัฒนาแห่งชาติจึงได้มีนโยบายให้บริการสาธารณสุขงานมาตรฐานอนามัยแม่และเด็ก ซึ่งได้กำหนดไว้ตั้งแต่แผนพัฒนางานสาธารณสุข ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529)[2] และมีในแผนพัฒนาสาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง จนถึงแผนพัฒนางานสาธารณสุข ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)[3] งานมาตรฐานอนามัยแม่และเด็ก มุ่งเน้นการดูแลสุขภาพ

หญิงตั้งครรภ์หญิงหลังคลอดและเด็ก ให้มีสุขภาพดี โดยกำหนดกิจกรรม โรงเรียนพ่อ แม่ เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้องในการดูแลสุขภาพ ขณะตั้งครรภ์และในระยะหลังคลอด

หน่วยงานสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องจึงได้มีการจัดกิจกรรมให้ ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพแก่มารดาหลังคลอดก่อนการจำหน่ายกลับบ้าน เพราะการที่บุคคลสามารถที่จะปฏิบัติได้นั้นจะต้องสามารถใช้ข้อมูลที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ในการฝึกปฏิบัติได้ โดยวิวัฒนาการการให้ความรอบรู้ด้านสุขภาพแก่มารดาระยะหลังคลอด มีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตามเนื่องด้วยของสถานการณ์ในปัจจุบันของโรคระบาด โควิด-19 ประกอบกับข้อจำกัดเตียง นอน สถานที่ของหอผู้ป่วยและจำนวนมารดาหลังคลอด แพทย์มักอนุญาตให้มารดาหลังคลอดกลับบ้านได้ในวันที่ 2 - 3 หลังคลอด มารดาผ่าตัดคลอด ให้กลับบ้านได้ในวันที่ 3 - 5 หลังคลอด เพื่อลดความแออัดในหอผู้ป่วยใน[4] จากบันทึกสถิติหน่วยงานห้องผ่าตัดและวิสัญญี ในปีงบประมาณ 2563 โรงพยาบาลส่งเสริ มสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี ได้ให้บริการคลอดทั้งหมด จำนวนทั้งสิ้น 1,677 คน โดยแบ่งเป็นให้บริการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องจำนวนทั้งสิ้น 829 ราย (เฉลี่ย 69 รายต่อเดือน) คิดเป็นร้อยละ 49.43 ในปีงบประมาณ 2562 ได้ให้บริการคลอดทั้งหมด จำนวนทั้งสิ้น 1,837 คน โดยแบ่งเป็นให้บริการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องจำนวนทั้งสิ้น 979 ราย (เฉลี่ย 81 รายต่อเดือน) คิดเป็นร้อยละ 53.30 ในปีงบประมาณ 2561 ได้ให้บริการคลอดทั้งหมด จำนวนทั้งสิ้น 1,714 คน โดยแบ่งเป็นให้บริการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องจำนวนทั้งสิ้น 842 ราย (เฉลี่ย 70 รายต่อเดือน) คิดเป็นร้อยละ 49.12[5] จากสถิติพบว่ามีปริมาณการคลอดปกติกับการคลอดโดยการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องมีปริมาณเท่า ๆ กันในแต่ละปี แต่ด้วยช่วงเวลา 1 - 2 วันหลังคลอด เป็นช่วงเวลาที่มารดายังมีอาการอ่อนเพลียจากการคลอด และเริ่มเลี้ยงดูบุตร ทำให้หญิงหลังผ่าตัดคลอดพักผ่อนได้น้อยขาดความพร้อมด้านร่างกาย มีผลให้ความพร้อมที่จะเรียนรู้ลดลง[6] แต่ด้วยสถานการณ์ปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว การเรียนรู้มีหลายช่องทาง และช่องทางที่มีความนิยมส่วนใหญ่ใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนกันเพิ่มขึ้น จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการพัฒนารูปแบบแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับให้ความรู้มารดาหลังผ่าตัดคลอด โดยการพัฒนารูปแบบให้เป็นลักษณะ คิวอาร์โคด สำหรับสแกนดูความรู้ในเรื่องการดูแลสุขภาพตนเองและการปฏิบัติที่ถูกต้องของมารดาหลังผ่าตัดคลอด เพื่อนำผลการศึกษาเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างและพัฒนาแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนวัตกรรมแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด กับค่าเฉลี่ยระดับดี ($\bar{x} \geq 3.50$)[7]

วัสดุและวิธีการศึกษา

การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม (Innovation research and development) นี้เพื่อสร้าง พัฒนาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของนวัตกรรมแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด กับค่าเฉลี่ยระดับดี ($\bar{x} \geq 3.50$)[7] และเพื่อให้การวิจัยครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง คือ มารดาหลังผ่าตัดคลอด ที่มารับบริการในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี ปีงบประมาณ 2564 จำนวน 50 คน ตั้งแต่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2564 ถึง 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2564

คุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมการวิจัย (Inclusion criteria) และเกณฑ์การคัดเลือกออก (Exclusion criteria) ดังนี้ คุณสมบัติของกลุ่มที่เลือกเข้าศึกษา (Inclusion criteria) 1) เป็นมารดาหลังผ่าตัดคลอด มีสัญชาติไทย เชื้อชาติไทย อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป 2) เป็นผู้ที่สามารถอ่าน เขียน และเข้าใจภาษาไทยได้ดี 3) เป็นมารดาหลังคลอดที่ผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง 4) เป็นผู้ที่ไม่มีภาวะฉุกเฉินทางการคลอด 5) เป็นผู้ที่ยินดีเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้

ด้วยความสมัครใจ เกณฑ์การคัดออกของกลุ่มที่ศึกษา (Exclusion Criteria) 1) ผู้ที่ตอบแบบสอบถามไม่ครบตามที่กำหนดไว้ หรือหยุดตอบคำถามระหว่างที่ทำแบบสอบถาม 2) มีโรคประจำตัว 3) ไม่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัย

วิธีการสุ่มตัวอย่าง การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple sampling) มีขั้นตอน ดังนี้ 1) สุ่มตัวอย่างประชากรมารดาหลังผ่าตัดคลอด โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random sampling) จากการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง โดยใช้วิธีการจับฉลาก เช่น ได้วันจันทร์ พุธ ศุกร์ ในแต่ละสัปดาห์ และเก็บข้อมูลวันนั้นทุกคน

2) กลุ่มตัวอย่างมารดาหลังผ่าตัดคลอด กำหนดกลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อย 50 คน จากประชากรมารดาหลังผ่าตัดคลอด ทั้งหมดที่มีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์การคัดเข้า (Inclusion criteria) โดยเลือกผู้รับบริการที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด ตั้งแต่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2564 ถึง 31 กรกฎาคม พ.ศ.2564 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง คำนวณโดยใช้โปรแกรม G* Power ใช้ Test family เลือก t-test, Statistical test เลือก Mean: Difference from constant Means (one sample case) กำหนดค่าอิทธิพลขนาดกลาง (Effect size) = 0.5 ค่าความคลาดเคลื่อน (Alpha) = .05 และค่า Power = .95 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้แก่ นวัตกรรม แผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด 2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามการศึกษาความพึงพอใจแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด ประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป จำนวน 9 ข้อ ส่วนที่ 2 แบบสอบถามแบบประเมินความพึงพอใจด้านคุณภาพการผลิต ด้านคุณภาพการนำไปใช้ และด้านประโยชน์การใช้งาน มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 3 ระดับจากมากที่สุดให้ 3 คะแนน ถึงน้อยที่สุดให้ 1 คะแนน จำนวนทั้งสิ้น 12 ข้อ ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับ แบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การสร้าง และพัฒนาแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอดผู้วิจัยได้ดำเนินการ 6 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ความต้องการของมารดาหลังผ่าตัดคลอด

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ความต้องการของมารดาหลังผ่าตัดคลอด โดยการสนทนากลุ่มย่อยมารดาหลังผ่าตัดคลอด ที่มารับบริการในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี พบว่ามารดาหลังผ่าตัดคลอดมักทิ้งใบแผ่นพับเรื่องการดูแลสุขภาพตนเองและการปฏิบัติที่ถูกต้องของมารดาหลังผ่าตัดคลอด ที่เป็นกระดาษ โดยปัจจัยที่ทำให้ทิ้งเพราะกระดาษแผ่นใหญ่ และเปียกน้ำง่าย คิดเป็นร้อยละ 40 มารดาหลังคลอด ต้องการสิ่งที่พกพาได้ง่ายในเรื่องการดูแลสุขภาพตนเองและการปฏิบัติที่ถูกต้องของมารดาหลังผ่าตัดคลอด

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผู้เชี่ยวชาญ

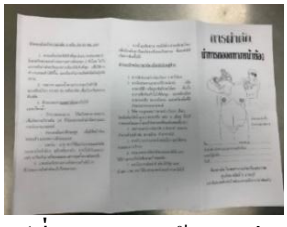
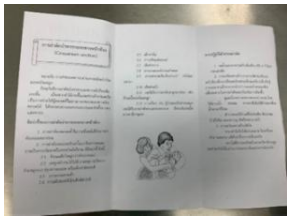
ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดการพัฒนานวัตกรรมให้ทันสมัยในเรื่องการให้ความรู้ เรื่องการดูแลสุขภาพตนเองและการปฏิบัติที่ถูกต้องของมารดาหลังผ่าตัดคลอด ตลอดจนได้ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลมารดาหลังผ่าตัดคลอด

ขั้นตอนที่ 3 สร้างแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด

จากนั้นผู้วิจัยเตรียมจัดสร้างแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอดตามที่ออกแบบ

ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยนำนวัตกรรมแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอดมาให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ประกอบด้วย แพทย์ และพยาบาลวิชาชีพประจำห้องผ่าตัดคลอด จากนั้นผู้วิจัยนำนวัตกรรมดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปทดลองใช้

รูปที่ 1 แผ่นความรู้ แบบเก่า

รูปที่ 2 แผ่นความรู้ แบบใหม่

ขั้นตอนที่ 5 ทดลองใช้

ผู้วิจัยนำนวัตกรรมแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด มาทดลองใช้ (Try out) ในมารดาหลังผ่าตัดคลอด ที่มารับบริการในโรงพยาบาลสามพรานนครปฐม จำนวน 30 คน

รูปที่ 3 คิวอาร์โคด ความรู้ 4.0

ขั้นตอนที่ 6 พัฒนาแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด

ภายหลังการทดลองใช้แล้ว ผู้วิจัยได้พัฒนาแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด แล้วจึงนำไปแก้ไขปรับปรุง ไปเก็บกับมารดาหลังผ่าตัดคลอดที่มารับบริการในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี ปีงบประมาณ 2564 ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2564 ถึง วันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ.2564

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความพึงพอใจของนวัตกรรมแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอดกับค่าเฉลี่ยระดับดี ($\bar{X} \geq 3.50$)[7]

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้แก่ นวัตกรรมแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด 2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามการศึกษาความพึงพอใจของผู้ป่วยเบาหวานต้องการใช้ แผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด ประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป จำนวน 3 ข้อ ส่วนที่ 2 แบบสอบถามแบบประเมินความพึงพอใจด้านคุณภาพการผลิต ด้านคุณภาพการนำไปใช้ และด้านประโยชน์การใช้งาน มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 3 ระดับจากมากที่สุดให้ 3 คะแนน ถึงน้อยที่สุดให้ 1 คะแนน จำนวนทั้งสิ้น 12 ข้อ มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกได้ดังนี้ **ด้านเนื้อหาของสื่อ** 1. ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา 2. การเรียบเรียงเนื้อหาที่เข้าใจง่าย 3. ความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหา 4. ความเหมาะสมขององค์ประกอบแผ่นความรู้ **ด้านรูปแบบของสื่อ** 5. ขนาดและความชัดเจนตัวอักษร 6. ความสะดวกสบายในการใช้ 7. สีสันสวยงาม 8. ความทันสมัย 9. รูปแบบสวยงาม **ด้านประโยชน์ของสื่อ** 10. สามารถอ่านแล้วเข้าใจง่าย 11. สามารถอ่านได้ตลอดเวลา 12. ความพึงพอใจโดยภาพรวม

ให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือความพึงพอใจมากที่สุด ได้ 5 คะแนน ความพึงพอใจมาก ได้ 4 คะแนน ความพึงพอใจปานกลาง ได้ 3 คะแนน ความพึงพอใจน้อย ได้ 2 คะแนนและความพึงพอใจน้อยที่สุด ได้ 1 คะแนน การแปลผลคะแนนรายข้อและโดยรวม ใช้ค่าเฉลี่ยที่มีค่าตั้งแต่ 1.00 - 5.00 โดยพิจารณาตามเกณฑ์ของเบสท์ การแปลผลคะแนนของการความพึงพอใจ โดยรวบรวมรายด้านและรายข้อ จากค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยถือเกณฑ์ ดังนี้ คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00 - 1.79 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.80 - 2.59 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.60 - 3.39 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.40 - 4.19 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.20 - 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ ประกอบด้วย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ผู้วิจัยได้พัฒนาข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาวัตถุประสงค์ จากนั้นนำไปเสนอที่ปรึกษาวิจัยและผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญถ้าค่า IOC มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 แสดงว่า ข้อคำถามนั้นใช้ได้ ถ้าข้อคำถามใดมีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 แสดงว่าคำถามนั้นวัดไม่ตรงวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยต้องปรับปรุงและแก้ไขจนข้อความมีคุณภาพตามเกณฑ์ มีค่า IOC ได้เท่ากับ 1.00

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามที่ความพึงพอใจที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมจนเสร็จสมบูรณ์นำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อดูความเหมาะสมของแบบสอบถามและนำมาทดสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของคอนบาค (Cronbach) นำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient-α) ของครอนบาค

(Cronbach) ได้เท่ากับ 0.89 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้สามารถนำไปเก็บข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ณ ตึกผู้ป่วยใน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี โดยนำนวัตกรรมแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอดไปให้ใช้ พร้อมให้แบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยนำมาให้สแกน โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ 1) ดำเนินการขอจริยธรรมงานวิจัยในมนุษย์ จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรีและดำเนินการขออนุมัติทำวิจัย จากผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรีก่อนการเก็บข้อมูล 2) ชี้แจงวิธีการเก็บข้อมูล และขั้นตอนการเก็บข้อมูล 3) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความพึงพอใจฉบับสมบูรณ์ไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 50 คน โดยหลังจากการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง โดยใช้วิธีการจับฉลาก เช่น ได้วันจันทร์ พุธ ศุกร์ ในแต่ละสัปดาห์ และเก็บข้อมูลวันนั้นทุกคน ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ตั้งแต่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2564 ถึง 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 4) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามความพึงพอใจมาตรวจสอบความถูกต้อง และตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วน เพื่อเตรียมการบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติ

การพิทักษ์สิทธิของตัวอย่าง

การวิจัยเรื่องนี้ ดำเนินการขอจริยธรรมงานวิจัยในมนุษย์ จากวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี ได้เลขจริยธรรม PHCSP-A2565/01-06 ลงวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ.2564 ก่อนการเก็บข้อมูลผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ขั้นตอนและประโยชน์ที่ได้รับเมื่อเข้าร่วมโครงการวิจัย และเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเข้าร่วมวิจัยด้วยตนเองโดยไม่มีการบังคับ กลุ่มตัวอย่างสามารถยกเลิกการเข้าร่วมวิจัยได้ตลอดเวลา และนำเสนอข้อมูลในภาพรวมเพื่อประโยชน์เชิงวิชาการเท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อบุคคลหรือหน่วยงานใด ๆ ทั้งสิ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การใช้สถิติในการวิเคราะห์แผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี มีการเลือกใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic) โดยใช้สถิติที (One Sample t - Test) โดยเทียบกับเกณฑ์ประเมินค่าที่ระดับมาก ($\mu \geq 3.50$)[7] ทั้งนี้ผู้วิจัยทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption) การทดสอบการแจกแจงโค้งปกติของข้อมูล โดยจากค่า Skewness และค่า Kurtosis พบว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ (Skewness = -0.106, Kurtosis = -0.597) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มมารดาหลังผ่าตัดคลอด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี จำนวนและร้อยละของมารดาหลังผ่าตัดคลอด จำแนกตามข้อมูลทั่วไป พบว่า มารดาหลังผ่าตัดคลอด ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 20 - 30 ปี (ร้อยละ 54) ภูมิลำเนาอยู่ในเขตจังหวัดราชบุรี (ร้อยละ 58) เป็นการตั้งครรภ์ครั้งแรก (ร้อยละ 50) สมรสอยู่ร่วมกับสามี (ร้อยละ 92) การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 44) มีอาชีพรับราชการและรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 32) รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน 10,001 - 25,000 บาท (ร้อยละ 40) ฝากครรภ์ ครบ 5 ครั้ง (ร้อยละ 84) สิทธิรักษาพยาบาลที่สตรีตั้งครรภ์ที่มารอผ่าตัดคลอดใช้ คือ ชำระเงินเอง (ร้อยละ 54) จากตารางที่ 1 พบว่า มารดาหลังผ่าตัดคลอด มีความพึงพอใจต่อนวัตกรรมแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด ดังนี้ มารดาหลังผ่าตัดคลอดมีความพึงพอใจโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมาก คือ รูปแบบสวยงาม ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.08, S.D. = 0.69) ความทันสมัย ($\bar{X}$ = 3.96, S.D. = 0.92) สามารถอ่านแล้วเข้าใจง่าย ($\bar{X}$ = 3.94, S.D. = 0.68) ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา ($\bar{X}$ = 3.92, S.D. = 0.75) การเรียบเรียงเนื้อหาที่เข้าใจง่าย ($\bar{X}$ = 3.90, S.D. = 0.65) ความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหา ($\bar{X}$ = 3.88, S.D. = 0.77) ความเหมาะสมขององค์ประกอบแผ่นความรู้ ($\bar{X}$ = 3.84, S.D. = 0.817) สีสันสวยงาม ($\bar{X}$ = 3.84, S.D. = 0.93) สามารถอ่านได้ตลอดเวลา ($\bar{X}$ = 3.84, S.D. = 0.89) ความพึงพอใจโดยภาพรวม ($\bar{X}$ = 3.84, S.D. = 0.98) ความสะดวกสบายในการใช้ ($\bar{X}$ = 3.80, S.D. = 0.85) และขนาดและความชัดเจนตัวอักษร ($\bar{X}$ = 3.56 , S.D. = 1.01) ตามลำดับ

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความพึงพอใจของมารดาหลังผ่าตัดคลอดต่อการใช้แผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด จำแนกตามรายข้อ (n = 50)

ความพึงพอใจต่อนวัตกรรมแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด	ระดับความพึงพอใจ จำนวน (ร้อยละ)					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา	10 (20.00)	28 (56.00)	10 (20.00)	2 (4.00)	-	3.92	0.75	มาก
2. การเรียบเรียงเนื้อหาที่เข้าใจง่าย	8 (16.00)	29 (58.00)	13 (26.00)	-	-	3.90	0.64	มาก
3. ความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหา	9 (18.00)	28 (56.00)	12 (24.00)	1 (2.00)	-	3.88	0.77	มาก
4. ความเหมาะสมขององค์ประกอบแผ่นความรู้	10 (20.00)	24 (48.00)	15 (30.00)	1 (2.00)	-	3.84	0.82	มาก
5. ขนาดและความชัดเจนตัวอักษร	7 (14.00)	22 (44.00)	17 (34.00)	4 (8.00)	-	3.56	1.01	มาก
6. ความสะดวกสบายในการใช้	8 (16.00)	28 (56.00)	12 (24.00)	2 (4.00)	-	3.80	0.86	มาก
7. สีสันสวยงาม	10 (22.00)	28 (56.00)	8 (16.00)	2 (4.00)	-	3.84	0.93	มาก
8. ความทันสมัย	14 (28.00)	24 (48.00)	10 (20.00)	2 (4.00)	-	3.96	0.93	มาก
9. รูปแบบสวยงาม	14 (28.00)	26 (52.00)	10 (20.00)	-	-	4.08	0.69	มาก
10. สามารถอ่านแล้วเข้าใจง่าย	10 (20.00)	27 (54.00)	13 (26.00)	-	-	3.94	0.68	มาก
11. สามารถอ่านได้ตลอดเวลา	10 (20.00)	26 (52.00)	12 (24.00)	2 (4.00)	-	3.84	0.89	มาก
12. ความพึงพอใจโดยภาพรวม	11 (22.00)	26 (52.00)	10 (20.00)	3 (6.00)	-	3.84	0.98	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						3.87	0.55	มาก

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ความพึงพอใจของนวัตกรรมแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด กับค่าเฉลี่ยระดับดี ($\bar{X} \geq 3.50$) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี (ดังแสดงในตารางที่ 2)

จากตารางที่ 2 พบว่ามารดาหลังผ่าตัดคลอด มีความพึงพอใจต่อนวัตกรรมแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด ในระดับมากขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นในประเด็นขนาดและความชัดเจนตัวอักษรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอดกับค่าเฉลี่ยระดับดี ($\bar{X} \geq 3.50$) (n = 50)

ความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	t	P- value
ด้านเนื้อหาของสื่อ				
1. ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา	3.92	0.75	3.95	<0.01
2. การเรียบเรียงเนื้อหาที่เข้าใจง่าย	3.90	0.65	4.37	<0.01
3. ความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหา	3.88	0.77	3.47	<0.01
4. ความเหมาะสมขององค์ประกอบแผ่นความรู้	3.84	0.82	2.94	<0.01
ด้านรูปแบบของสื่อ				
5. ขนาดและความชัดเจนตัวอักษร	3.56	1.01	0.42	0.67
6. ความสะดวกสบายในการใช้	3.80	0.86	2.47	0.02
7. สีสันสวยงาม	3.84	0.93	2.57	0.01
8. ความทันสมัย	3.96	0.93	3.52	<0.01
9. รูปแบบสวยงาม	4.08	0.69	5.90	<0.01
ด้านประโยชน์ของสื่อ				
10. สามารถอ่านแล้วเข้าใจง่าย	3.94	0.682	4.56	<0.01
11. สามารถอ่านได้ตลอดเวลา	3.84	0.889	2.71	<0.01
12. ความพึงพอใจโดยภาพรวม	3.84	0.976	2.46	0.02

* P<.05*

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนวัตกรรมแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรีจากการวิจัยดังกล่าวข้างต้น อภิปรายได้ ดังนี้

1. ผลจากการวิจัยนวัตกรรมแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด จนได้นวัตกรรมแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด มีลักษณะเป็นแผ่นภาพคิวอาร์โคด ไว้ใช้ในการสแกน ภายในนั้นประกอบด้วยองค์ความรู้ในเรื่องการดูแลสุขภาพตนเองและการปฏิบัติที่ถูกต้องของมารดาหลังผ่าตัดคลอดด้วยตนเองหลังจากกลับบ้าน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มารดาหลังคลอดมีความรู้การดูแลตนเองในระยะหลังคลอด เพราะการที่มารดาหลังผ่าตัดคลอดสามารถที่จะปฏิบัติได้นั้นจะต้องสามารถใช้ข้อมูลที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ในการฝึกปฏิบัติได้ โดยวิวัฒนาการการให้ความรอบรู้ด้านสุขภาพแก่มารดาระยะหลังคลอด มีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี สร้างขึ้นเป็นไปตามความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่

สูตินารีแพทย์ พยาบาลวิสัญญี และพยาบาลวิชาชีพที่ต้องการให้ผลิตสื่อ ในการให้ความรู้มารดาหลังคลอด ผลการศึกษา พบว่า ลักษณะโดยทั่วไปของแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรีสามารถใช้ได้จริง

จากการศึกษาความพึงพอใจของมารดาหลังผ่าตัดคลอดต่อนวัตกรรม แผ่นความรู้ 4.0 พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากอันดับแรก คือรูปแบบสวยงาม ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.08, S.D. = 0.69) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแนวคิดในการพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาดัดแปลงมาจากของเดิมที่มีอยู่แล้ว ให้ทันสมัยและใช้ได้ผลดียิ่งขึ้นเมื่อนำนวัตกรรมมาใช้จะช่วยให้การทำงานนั้นได้ผลดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงกว่าเดิมซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชมพูนุท เมฆเมืองทอง และศิริประภา แสงจิตร ได้ศึกษาเรื่อง 1. พัฒนาสื่อใหม่เพื่อการประชาสัมพันธ์สาขาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารด้วยสื่อสังคมออนไลน์ 2. ศึกษาผลการทดลองใช้สื่อใหม่เพื่อการประชาสัมพันธ์สาขาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ผลการวิจัยพบว่า 1. สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์สาขาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารผ่าน Facebook Pageสาขาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร:RMU ระหว่างวันที่ 1 - 30 กันยายน 2561 จำนวน 65 โพสต์ เป็นการสื่อสารด้วยสื่อประเภทภาพ 31 โพสต์ ประเภท วีดิโอ 32 โพสต์ และประเภทลิงค์ 21 โพสต์ พบว่า หลังสิ้นสุดการพัฒนา ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2561 มีจำนวนผู้ถูกใจเพจ 1,711 คน เพิ่มขึ้นจากก่อนการดำเนินการ 111 คน นอกจากนี้ยังมีผู้เข้ามาเยี่ยมชมเพจรวมจำนวน 1,535 ครั้ง มีการเข้าถึง 28,800 คน และผู้เข้าถึงมีส่วนร่วมในโพสต์ 21,475 คน 2. การศึกษาผลการทดลองใช้สื่อใหม่เพื่อการประชาสัมพันธ์สาขาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารด้วยสื่อสังคมออนไลน์ พบว่า ประสิทธิภาพของเพจโดยรวมพบว่ามีการเข้าถึง 28,800 คน และผู้เข้าถึงมีส่วนร่วมในโพสต์ 21,475 คน ส่งผลให้ค่าเฉลี่ย Facebook Engagement Rate Page สาขาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร:RMU หลังสิ้นสุดการดำเนินการ มีค่า Engagement Rate คือ 74.57% หรือเท่ากับ 0.75 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศไทย [8] สำหรับหัวข้อที่มีความพึงพอใจในระดับมากต่อมา คือ ความทันสมัย ($\bar{X}$ = 3.96, S.D. = 0.92) สามารถอ่านแล้วเข้าใจง่าย ($\bar{X}$ = 3.94, S.D. = 0.68) ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา ($\bar{X}$ = 3.92, S.D. = 0.75) การเรียบเรียงเนื้อหาที่เข้าใจง่าย ($\bar{X}$ = 3.90, S.D. = 0.64) ความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหา ($\bar{X}$ = 3.88, S.D. = 0.77) ความเหมาะสมขององค์ประกอบแผ่นความรู้ ($\bar{X}$ = 3.84, S.D. = 0.81) สีสันสวยงาม ($\bar{X}$ = 3.84, S.D. = 0.93) สามารถอ่านได้ตลอดเวลา ($\bar{X}$ = 3.84, S.D. = 0.88) ความพึงพอใจโดยภาพรวม ($\bar{X}$= 3.84, S.D. = 0.97) ความสะดวกสบายในการใช้ ($\bar{X}$ = 3.80, S.D. = 0.85) และขนาดและความชัดเจนตัวอักษร ($\bar{X}$ = 3.56 , S.D. = 1.01) ตามลำดับทั้งนี้อาจเกิดจากภาวะการแสดงออกที่เกิดจากการประเมินประสบการณ์ทางด้านบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นสามารถลดความตึงเครียดของบุคคลนั้นให้น้อยลง และตอบสนองความต้องการให้แก่บุคคลนั้นได้ก็จะเกิดความรู้สึกพึงพอใจ ซึ่งจากการศึกษาของจารุวัส หนูทอง ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสื่อเรียนคอมพิวเตอร์การสอนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผลการศึกษาพบว่า 1. สื่อเรียนคอมพิวเตอร์การสอนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีประสิทธิภาพโดยรวมเป็น 86.12/85.75 2. จากการนำแบบสอบถามไปวัดความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง ทำให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกชอบ รู้สึกแปลกใหม่ อีกทั้งได้รับความรู้และได้รับอิสระในการเรียน ทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน และกลุ่มตัวอย่างสามารถทบทวนเนื้อหาได้ตามความต้องการ[9]

2. ผลการวิจัยเปรียบเทียบความพึงพอใจของนวัตกรรมแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอดกับค่าเฉลี่ยระดับดี ($\bar{X} \geq 3.50$) มารดาหลังผ่าตัดคลอดมีความพึงพอใจต่อนวัตกรรมแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด ในระดับมากขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นในประเด็นขนาดและความชัดเจนตัวอักษรไม่มีนัยสำคัญทางสถิตินั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทฤษฎีที่ว่าด้วยความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกทางบวก คือ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นแล้วจะทำให้มีความสุข ส่วนความรู้สึกทางลบ คือ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดความไม่สบายใจ ความรู้สึกสองแบบนี้

จะมีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อน ระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้งสอง เรียกว่า ระบบความพึงพอใจ ซึ่งความพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความรู้สึกทางบวกมากกว่าทางลบ สิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึก ความคิดเห็น หรือความพอใจของมนุษย์ ได้แก่ ทรัพยากร (Resource) หรือสิ่งเร้า (Stimuli) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชมพูนุท เมฆเมืองทอง และศิริประภา แสงจิตร ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสื่อใหม่เพื่อการประชาสัมพันธ์สาขาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อสื่อใหม่เพื่อการประชาสัมพันธ์สาขาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด 3 ลำดับ คือ มีช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย,ช่องทางการประชาสัมพันธ์เหมาะสม และข้อมูลข่าวสารมีประโยชน์/น่าสนใจ[8]

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติงานและการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรสนับสนุนในการนำนวัตกรรมแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรีไปใช้ในการให้บริการอาจเพิ่มเติมการพัฒนาขนาดและความชัดเจนตัวอักษร

2. ควรพัฒนาแผ่นความรู้ 4.0 สำหรับมารดาหลังผ่าตัดคลอด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี ภาษาอื่นๆเพื่อรองรับผู้มารับบริการที่เป็นต่างชาติ เช่น เมียนมาร์ ลาว กัมพูชา และจดสิทธิบัตร ส่งเสริมสนับสนุนให้มารดาหลังผ่าตัดคลอด นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เอกสารอ้างอิง

1. Tara DC, Habi D, Alona H, Colleen H, Toni M. Elective cesarean section: Why women choose it and what nurse need to know. Nursing for Women's Health. 2009.
2. Office of the National Economic and Social Development Board. The twelfth national economic and social development plan 1982-1986. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Board, Office of the Prime Minister; 1982. (in Thai)
3. Office of the National Economic and Social Development Board. The twelfth national economic and social development plan 2017-2021. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Board, Office of the Prime Minister; 2017. (in Thai)
4. Chongcharoenyanon W. Pregnancy nursing. 12 th ed. Bangkok: Yutharin Printing Company ;2010. (in Thai)
5. Health Center 5 Ratchaburi. Statistical record form for operating rooms and anesthesiologists. Songserm hospital health, Health Center 5, Ratchaburi (2018–2020). 2020. (in Thai)
6. Sawatpanich W. Postpartum nursing care for mothers. 7th ed. Chonburi: Chonburi Sri Silpa Printing; 2011. (in Thai)
7. Best JW, Kahn JV. Research in Education. Pearson: Allyn and Bacon; 2006
8. Mekmuangthong C, Sangjit S. Development of new media for branch public relations. Thai language for social media communication development of new media for public relations of Thai for communication department by using social media. J Inf Technol Innov Manag Fac Inf Technol Mahasarakham Rajabhat Univ. 2018;5(2):Jul–Dec. (in Thai)
9. Noothong J. The development of computer learning media for teaching Internet network systems in academic production.Film and digital media 1. Bangkok: College of Social Communication Innovation Srinakharinwirot University; 2012. (in Thai)